

Stichting Platform Duurzaam Grave
Beleid en achtergronden van beleid
Beleidsplan 2019-2021

Inhoud

Inhoud.....	1-1
1. Doelstelling	1-3
1.1 Kader: het landelijk energieakkoord	1-3
1.2 De uitwerking lokaal.....	1-3
1.3 Nadere plaatsbepaling: de rol van duurzaam Grave	1-4
2. Beoogde resultaten	2-5
2.1 Burgers	2-5
2.2 Gemeente	2-5
2.3 Bedrijven en instanties	2-5
2.4 De randvoorwaarden.....	2-5
3. Aansturing en rolverdeling.....	3-6
3.1 Structuur	3-6
3.2 Bestuur	3-6
3.3 Platform.....	3-6
3.4 Werkgroepen	3-7
3.5 Projecten	3-7
3.6 Deskundigen	3-7
4. De praktijk.....	4-8
Waar beginnen?	4-8
4.1 Isolatie	4-8
4.2 Van het aardgas af.....	4-9
4.3 Zonne-energie.....	4-9
4.4 Waterkracht.....	4-10
4.5 Wind	4-10
4.6 Biomassa.....	4-10
5. Activiteiten.....	5-11
5.1 Publieksvoorlichting	5-11
5.2 Ontsluiten informatie en toepasselijk maken op Grave	5-11
5.3 Lokaal duurzaamheidsakkoord	5-11
5.4 Concrete projecten.....	5-11
6. Financiën.....	6-12
6.1 De structuur en de financiële implicaties van de keuze	6-12
6.2 Basissubsidie en projectsubsidies	6-12
6.3 Ten overvloede	6-12
7. Communicatie	7-13

Vooraf

“Duurzaam Grave”, een streven waar nauwelijks weerstand tegen bestaat. Maar dan...?

Voor de Stichting Duurzaam Grave moet het verduurzamen van de leefomgeving een “revolutie” van onderop zijn. Maar die heeft alleen kans van slagen als de overheid en de beheerders van de infrastructuur dit faciliteren.

De Stichting Duurzaam Grave is in 2019 opgericht en markeert het eind van een serie eerste verkenningen van mogelijkheden in 2017 en 2018. Een aantal energiecafés, waarin voorlichting werd gegeven en initiatieven werden besproken, toonden aan dat er ruimschoots voldoende draagvlak is.

Grave heeft bijzondere mogelijkheden, maar ook een aantal beperkingen.

Bij de mogelijkheden denken we in de eerste plaats aan de stuw in de Maas, waar met de van nature aanwezige waterkracht, mits optimaal gebruikt, ruimschoots voldoende energie opgewekt kan worden voor de gemeente. Met de groene zone rondom het stadje is er ruimte om zonne-energie te oogsten. Maar beperkingen zijn er ook. De oude vesting, met zijn beschermde historische panden en zijn beschermd stadsgezicht, maakt het op de meeste plaatsen en met de nu beschikbare technologie, onmogelijk met zonnepanelen dicht bij de woningen energie te winnen. En ook windenergie is, nog los van de maatschappelijke weerstand, gelet op de nabijheid van een luchtmachtbasis, geen optie.

De kunst van het haalbare, dat is waar de Stichting Duurzaam Grave voor gaat. “De kracht van het kleine”; wat klein en van onderop begint is vaak iets waar bedrijven en overheden graag op inspringen. Een koploperfunctie dus, waar anderen bij willen horen. En “wat je niet alleen kunt moet je samen doen”, zoals ooit coöperatieve banken en de woningcorporaties werden ontwikkeld, zo zien we nu overal energiecoöperaties van de grond komen. De Stichting Duurzaam Grave wil in deze beweging meegaan; entameren, ondersteunen, maar niet door zelf in een coöperatie te participeren. Die rol is weggelegd voor burgers, overheid en bedrijfsleven.

Beperking

Duurzaamheid is een breed begrip. De stichting legt zichzelf de beperking op: de energie-transitie in de woon- en werkomgeving. Andere beleidsinitiatieven op het terrein van duurzaamheid en milieu liggen niet binnen de scope van de stichting. Vooralsnog geldt dit ook voor energieverslinders als vervoer en industrie.

Tenslotte

De Stichting Duurzaam Grave is a-politiek.

De stichting wil contacten leggen en onderhouden met alle politieke stromingen in de gemeente die de duurzaamheid vooruit kunnen en willen helpen. De stichting zal zich niet verbinden aan een politieke partij, noch in de linkerflank, noch in de rechterflank, noch in het centrum van het politieke spectrum en dus ook niet aan partijen die van oudsher “groen” hoog in het vaandel hebben. De stichting is er voor iedereen.

1. Doelstelling

Aanleiding om de Stichting Duurzaam Grave op te richten is het bundelen van krachten, van burgers, bedrijven en overheid, waardoor Grave in 2030 een klimaat-neutrale gemeente kan zijn.

1.1 Kader: het landelijk energieakkoord

Kader is het Landelijk Energieakkoord. Inzet: een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt vertrouwen en reduceert daarmee investeringsonzekerheid bij burgers en bedrijven. Het helpt de haperende economie op korte termijn weer op gang met een grote impuls voor investeringen en werkgelegenheid. Daarnaast worden de lasten voor burgers en bedrijven zoveel mogelijk beperkt.

Partijen zetten zich in om de volgende vijf doelen te realiseren:

- Een besparing van het finale energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar.
- 100 PJ aan besparing in het finale energieverbruik van Nederland per 2020.
- Een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (nu 4 procent) naar 14 procent in 2020.
- Een verdere stijging van dit aandeel naar 16 procent in 2023.
- Ten minste 15.000 voltijdibanen, voor een belangrijk deel in de eerstkomende jaren te creëren.

Het Energieakkoord is een eerste stap in de energietransitie. Het krijgt een vervolg in het Klimaatakkoord. De Rijksoverheid wil in 2050 bijna geen uitstoot meer van broeikasgassen zoals CO₂. De uitstoot van CO₂ is dan 80-95% minder dan in 1990. Beleid stoelt op twee pijlers:

- energie besparen,
- opwekken van energie duurzaam maken.

Bij de doorrekening keek het Plan Bureau voor de Leefomgeving in eerste instantie alleen expliciet naar de jaarlijkse kosten voor de samenleving. Maar het PBL heeft inmiddels laten weten dat ook naar de opbrengsten gekeken moet worden. Het overgrote deel van de bedragen die worden uitgegeven zijn investeringen. Die leveren later baten op in de vorm van bijvoorbeeld, lagere brandstofkosten, nieuwe verdienmodellen en banen. Wat nationaal geldt, geldt ook lokaal en voor de particulier.

De meeste energie in Nederland wordt verbruikt in de gebouwde omgeving, gevolgd door de industrie en het verkeer. Ongeveer 20 procent van het bruto energieverbruik in 2015 betrof elektriciteit. De primaire energievoorziening, het aanbod van energie, nam tussen 2000 en 2015 eerst toe om vervolgens weer te dalen naar het niveau van 2000. Aardgas is sinds jaar en dag de belangrijkste energiedrager in de Nederlandse energiehuishouding. Maar, het aardgasverbruik neemt voorzichtig af en de hernieuwbare energie wint voorzichtig terrein.

1.2 De uitwerking lokaal

Het (ontwerp) Klimaatakkoord: alle nieuwe duurzame energieprojecten zouden voor de helft in eigendom moeten komen van de omwonenden en lokale kleine bedrijven. Dat is ambitieus maar het kan. Er is dus werk aan de winkel want het gaat allemaal niet vanzelf.

“Duurzaam Grave” is in de eerste plaats een burgerinitiatief. De stichting richt zich niet alleen op energie besparen, maar ook op allerlei andere aspecten van duurzaamheid. Met kleine, maar ook grote plannen en projecten wil Duurzaam Grave in 2025 bij de top 20 van duurzaamste gemeenten van Nederland horen en bij de top-5 van historische steden, die een veel ingewikkeldere opgave hebben dan doorsnee.

Het platform initieert en faciliteert de ontwikkeling van kansrijke, duurzame projecten en wil ondersteunen bij het toetsen van beleids- en burgerinitiatieven op inhoud en haalbaarheid. Anders geformuleerd: het platform is een lokaal transitieplatform, een kennisplatform waar ideeën, verkenningen en ontwikkelingen bij elkaar

komen. Door het op deze wijze op te zetten is het een onafhankelijke verbinding tussen burgerinitiatieven, bedrijfsleven en de lokale overheid.

Inzet is met deze aanpak een versnelling te bewerkstelligen in de aanpak die gevraagd is in het kader van Nationale Klimaatakkoord.

Ambitie: lokaal energieakkoord

Duurzaam Grave streeft naar een lokaal energie-akkoord, waarin partijen als gemeente, waterschap, woningcorporatie en de Stichting Duurzaam Grave afspraken vastleggen over het traject waarmee Grave in 2030 klimaat neutraal kan zijn.

Als één van de eerste hebben in Emmen partijen een dergelijk akkoord afgesloten, met concrete prestatieafspraken. Dit kan als leidraad dienen.

1.3 Duurzaam Grave; nadere plaatsbepaling

Wat doet Duurzaam Grave wel en wat doet ze niet? De nadere plaatsbepaling is het best te illustreren vanuit het perspectief van het management van risico's en kansen. We onderscheiden drie niveaus, met daaraan gekoppeld in te zetten doelen, acties/middelen en de door ons gekozen focus. Onderstaand staatje is bedoeld aan illustratie van de focus van de stichting en niet als uitputtend overzicht van haar activiteiten.

	Kansen/risico's	Middelen/acties	Focus
Privé	Hoogte energierekening	Publieksvoorlichting	*****
	Courantheid woning	Rekenmodellen aanreiken	**
	Aanzien; verantwoordelijkheid nemen	Voorlichting op niveau woning/bedrijf/huishouden	*
	Concreet iets aan klimaat kunnen doen	Rolmodellen/voorbeelden	*
Lokale gemeenschap	Groen imago Grave Vestigingsklimaat	Partijen bij elkaar brengen; lokaal energie-akkoord	*****
		Publiek-private samenwerking organiseren	****
		Waterkrachtcentrale sluis	****
		Faciliteren overstap groene energie	*
Planeet	Toekomst onze kinderen	Meenemen in publieksvoorlichting	
	Opwarming, zeespiegelstijging, kosten	Meenemen in publieksvoorlichting	

Uiteraard zit er van alles tussen het niveau van de gemeente Grave, de lokale gemeenschap, en de planeet. Voor de focus en de acties van Duurzaam Grave is dit minder relevant

Waar nodig zal het platform zelf initiatieven nemen en het voortouw nemen. Een voorbeeld is het van de grond krijgen van de waterkrachtcentrale in de stuw. Duurzaam Grave zal niet de exploitatie op zich nemen maar pas rusten als het initiatief losgelaten kan worden. Meer concreet: het platform wordt geen collectieve energieleverancier. Van een andere orde, maar minstens zo belangrijk, is het beïnvloeden van de mindset van burgers en bedrijven en bijvoorbeeld het komen tot een "Duurzaamheidsakkoord Grave" met gemeente, corporaties e.a.

Op andere terreinen is het platform in de eerste plaats ondersteunend en faciliterend. Dit betreft bijvoorbeeld informatievoorziening, incidenteel en structureel, over de mogelijkheden voor burgers en bedrijven

2. Beoogde resultaten

Niet verder springen dan je polsstok lang is; het lijkt een open deur, maar het is belangrijk hier expliciet bij stil te staan. In hoofdstuk-4 komen we er op terug.

2.1 *Burgers*

- Burgers kennen het Platform Duurzaam Grave. Ze weten het te vinden als ze met vragen zitten en ook als ze samen met anderen initiatieven willen ontwikkelen.
- Het Platform heeft zoveel expertise gebundeld dat het burgers met raad en daad terzijde kan staan bij het doen van aanvragen.
- Er is een “Wij-gevoel” in mainstream-Grave.
Dit betekent: een lonkend perspectief, een stip op de horizon. Burgers zien mogelijkheden om, alleen of samen met anderen, hun steentje bij te dragen. Ze willen dit ook, soms omdat ze ambities de moeite waard vinden om na te streven, maar soms ook simpelweg omdat ze de keerzijde zien: mijn huis wordt straks echt minder waard als ik niks doe aan de verduurzaming ervan.
- In het kader van het vorige: er is een website, met alle gewenste door-links, waar burgers die duurzamer met energie verder willen, data en andere informatie kunnen vinden. Hierbij is te denken aan mogelijkheden en beperkingen van zonnepanelen, warmtepompen en al wat dies meer zij.
- Burgers zijn via de media en anderszins geïnformeerd over de effecten van isolatie, energieverbruik etc.

2.2 *Gemeente*

- De gemeente ziet het nut van het Platform Duurzaam Grave en weet de weg te vinden.
- Er is een gestructureerd overleg met de gemeente Grave, d.w.z. met de verantwoordelijk wethouder. Dit overleg vindt tenminste twee keer per jaar plaats en wel op een moment dat politiek relevant is. Dat is in ieder geval in de fase van beleidsvoorbereiding. Is het beleid eenmaal door het college bepaald en aan de raad voorgelegd dan is de rol van Duurzaam Grave volgend en signalerend.
- Grave stond anno 2016 op de 260e plaats van meest duurzame gemeenten. Dit kan en dit moet beter, ook als het pijn doet.
Grave vergelijkt zich met andere historische steden. Mogelijkheden, kansen en ook beperkingen worden zo op een realistische wijze meegenomen. Als er een ranking is heeft Duurzaam Grave samen met de gemeente een plan van aanpak waarmee Grave in 2025 in de top 5 kan landen.
- De Stichting spreekt de gemeente aan op haar verantwoordelijkheid dat nieuw te bouwen woningen duurzaam gebouwd gaan worden. Geen uitzonderingen.
- De Stichting Duurzaam Grave heeft inbreng gehad in het voor de gemeente verplicht op te stellen en uit te rollen Warmteplan.
- De gemeente faciliteert de stichting met een basissubsidie zodat de stichting haar statutaire doelstelling waar kan maken. De basissubsidie past in het Warmteplan dat de gemeente gehouden is op te stellen.

2.3 *Bedrijven en instanties*

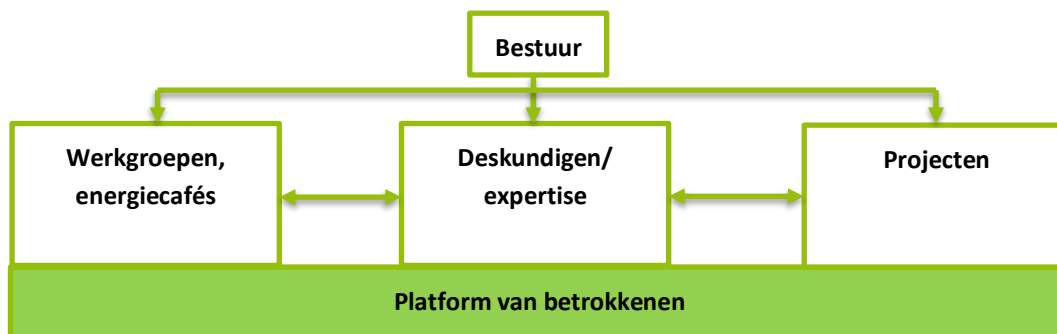
- De Stichting heeft gestructureerd contact met de woningbouwcorporaties Mooiland en Brabant-Wonen. In dit overleg staan de energietransitie en het nul-op-de-meterbeleid centraal.
In dit overleg zal uiteraard de gemeente als formeel toezichthouder van de corporaties ook een rol spelen.

2.4 *De randvoorwaarden*

- Ultimo 2019 staat de structuur van de stichting
- In de loop van 2019 is er een basis voor de inkomsten waarop een meerjarenbegroting kan worden opgesteld.

3. Aansturing en rolverdeling

3.1 Structuur

Een aantal juridische structuurmodellen is voorafgaand aan de oprichting van de Stichting Duurzaam Grave de revue gepasseerd. Er is gekozen voor de stichtingsvorm omdat op deze wijze op een slagvaardige manier beleid ontwikkeld kan worden. Gelet op de aard van de missie zou een vereniging echter passender zijn: meer geënt op het idee van draagvlak. Maar het één hoeft het ander niet in de weg te staan. De Stichting zal in haar dagdagelijkse werkzaamheid als een vereniging opereren, met het platform als ledenraad en de werkgroepen als commissies.

3.2 Bestuur

De stichting wordt bestuurd door het bestuur. Dit bestuur bestaat uit drie tot vijf personen, desgewenst aangevuld met adviseurs die het bestuur met specifieke expertise terzijde staan.

Het bestuur stelt jaarlijks een beleidsplan en een begroting vast en ziet toe op de uitvoering hiervan. Indachtig de doelstelling van de stichting zal het beleid bij voorkeur van onderop, dus vanuit burger- en bedrijfsinitiatieven, tot stand komen en heeft het bestuur vooral een communicatieve en verbindende rol.

Behalve het leiding geven aan de stichting is de opdracht van het bestuur in de eerste plaats:

- klankbord, intermediair en informatiepunt;
- een brug te slaan naar instanties en bedrijven;
- informatiebank: lering trekken uit projecten in andere gemeenten en voorkomen dat we het wiel opnieuw uit aan het vinden zijn;
- bewaken van de scope: duurzaam wonen / energietransitie.

Ten opzichte van de gemeente

Voor 2021 zal er een warmteplan gemaakt moeten zijn in iedere gemeente, waarin burgers zien wanneer hun huis van het gas af gaat. Het proces om naar een aardgasvrije wijk te gaan zal overal verschillen. De stichting is beschikbaar voor de gemeente als sparringpartner. Maar een dergelijke rol kan ook door een wijk- of dorpsraad vervuld worden of door Duurzaam Grave samen met wijk- en dorpsraden.

Een wijk zal nooit van het ene op het andere moment van het gasnet afgesloten worden. Dit proces zal enkele jaren duren. Gemeenten zullen de komende tijd de eerste wijken aanwijzen om van het gas af te gaan.

3.3 Platform

Met het oog op het draagvlak in de samenleving is brede support van de bevolking een cruciale randvoorwaarde voor het welslagen van de missie van de stichting.

Het platform is een los-vast verband van mensen die zich willen inzetten voor het verduurzamen van Grave. Een aantal malen per jaar komen ze bijeen, tenminste één keer per jaar als het bestuur informatie verstrekt over de voortgang van Duurzaam Grave en tenminste één keer per jaar om nieuwe kansen en mogelijkheden met elkaar te bespreken.

Energiecafés

De afgelopen twee jaren hebben uitgewezen dat het organiseren van Energiecafés een goede vorm is om de achterban te bereiken. De vorm leent zich prima om één onderwerp goed over het voetlicht te brengen en burgers, bedrijven of overheid de gelegenheid te bieden hun inbreng te hebben.

3.4 Werkgroepen

Vaak is het effectief om rond een thema, een project of een doelgroep een werkgroep in het leven te roepen. Niet iedereen voelt betrokkenheid bij alle onderwerpen of projecten. De één wil zich inzetten voor een waterkrachtcentrale in de stuw, de ander voor zonnepanelen en een derde voor aardwarmte of het gebruik van restenergie. Hoe is nog niet duidelijk, maar het ligt in de rede dat er rond specifieke onderwerpen gericht werkgroepen in het leven geroepen gaan worden.

3.5 Projecten

Als er bijvoorbeeld in de oude sluis bij Grave een waterkrachtcentrale moet komen zal de stichting hier in eerste aanleg een rol in spelen. De stichting zal zelf niet participeren.

De Waterkrachtcentrale zou voor 600 huishoudens energie kunnen leveren. 2019 zou het voortraject afgerond moeten zijn zodat begin 2020 de aanbesteding kan starten. De planning is dat op 1-1-2021 de centrale operationeel is. Burgers kunnen participeren waarbij ze rente krijgen op het ingelegde bedrag en daarnaast wordt de lening afbetaald. Na 8 jaar is de installatie grotendeels afgeschreven. Afhankelijk van de situatie dan (wat zijn de plannen met de stuw en/of brug) kan de centrale dan nog enkele jaren door draaien of vervangen worden door een nieuwe installatie. Als de centrale nog door kan draaien, verhoogt dat het rendement dat mensen op hun geld krijgen.

In het volgende hoofdstuk gaan we hier en op andere projecten nader in.

3.6 Deskundigen

Het is niet nodig dat de stichting alle expertise zelf in huis heeft, maar de basis moet er wel zijn. En, die expertise moet, tot op zekere hoogte, in of nabij het bestuur beschikbaar zijn. In eerste instantie is daarbij gedacht aan het volgende.

- Fundamentele kennis op het terrein van alternatieve energie en in het bijzonder de mogelijkheden van zonne-energie.
- Kennis van fondsen, fondsenwerving, crowdfunding et cetera.
- Subsidies en regelingen
- Kennis van de mogelijkheden en het gebruik van de moderne media.

Daarnaast zijn er een tal van databanken waar kennis uit geput kan worden.

4. De praktijk

Waar beginnen?

Belangrijk is te bepalen waar en waarmee de meeste duurzaamheidswinst te halen is. Dit hangt af van verschillende factoren.

- In de eerste plaats is er de uitgangssituatie. Hoe duurzaam is een wijk, buurt of huis al. De meeste winst is uiteraard te behalen bij de meest grote energieverbruikers. Het ligt dan ook in de rede daar op te focussen, maar dat is niet het hele verhaal en ook niet altijd het meest verstandig.

“weetje”

Ten opzichte van omliggende gemeenten en de wijde regio is het gemiddelde gasgebruik per aansluiting in Grave relatief laag. In het centrum is het vervolgens weer lager dan in de kerkdorpen.

Dus waar en waarmee beginnen??

- In de tweede plaats zijn er de kosten en de technische mogelijkheden. Niet alles wat gewenst is, is technisch eenvoudig te realiseren.
- En in de derde plaats speelt de bereidheid (en de mogelijkheid) om in duurzaamheid te investeren. Om de aandacht en het beleid goed te kunnen richten is een grondige kennis van de gemeente noodzakelijk.

Veel informatie is beschikbaar maar moet ontsloten worden. Deels is dit al gebeurd. Via pico.geodan kan verbluffend eenvoudig bepaald worden welke besparingsmogelijkheden er zijn, wat grosso modo de kosten zijn en wat de effecten zijn.

Een voorbeeld: gemeente Grave, 4944 panden, 5873 adressen

	Gas m ³	Electra kwh		Investering	Terugverdientijd
	924.000	21.568.000	€ 10.606.000		
Per adres	1.587	4.028			
Ton CO ₂	166	142	307,5 ton		
Energie GJ	327.938	86.172	413.110		
Besparing EFG-2 beter	10%	6%	CO ₂ rest 290 ton	€ 5.510.000	8 jaar
Besparing van CDEFG>B	32%	17%	CO ₂ rest 253 ton	€ 46.570.000	23 jaar
Besparing van BCDEFG>A ⁺	45%	24%	CO ₂ rest 232 ton	€ 80.000.000	29 jaar

Van onderop

“Van onderop”, dat betekent dat burgers en bedrijven de kans moeten krijgen aan de voorkant hun inbreng te hebben als het om de energietransitie gaat.

4.1 Isolatie

In een wereld die bol staat van nieuwe mogelijkheden om energie op te wekken zouden we bijna vergeten dat er ook nog tal van opties zijn om energie te besparen. Alle verduurzamingsmaatregelen in de gebouwde omgeving beginnen met isoleren: isoleren van de gevel met spouwmuurisolatie, van de vloer en het dak, en zorgen voor een dubbel of triple-glas en naden en kieren dichtmaken met tochtstrips, tochtband of ander materiaal. Dit zijn belangrijke basismaatregelen om het energielabel van een woning te verbeteren.

Grave heeft geen eigen energieloket zoals de Rijksoverheid zich dat voorstelt. Wie in Grave isolatieadvies wil wordt doorverwezen naar “Brabant woont slim”. Het advies dat men krijgt is zeer globaal en voor bewoners nauwelijks bruikbaar om te beslissen of men in het eigen huis actie moet ondernemen. Het zou goed zijn als de gemeente huis-aan-huis, een informatiebrochure in de bus zou doen waarin wordt aangegeven hoe men aan een degelijk en bruikbaar advies kan komen. Daarnaast zijn er zaken die iedereen zonder moeite zelf kan. Het

zou goed zijn als die zaken ook in de huis-aan-huis brief worden opgenomen. Het Platform Duurzaam Grave neemt graag het initiatief om het gesprek hierover aan te gaan.

4.2 Van het aardgas af

In nieuwbouwwijken wordt geen gasnet meer aangelegd en de komende jaren gaan ook de eerste bestaande wijken van het aardgas af.

Het is aan gemeenten en bewoners om samen op zoek te gaan naar oplossingen. Meestal zijn dit collectieve oplossingen. Het gaat altijd om meerdere huizen en vaak hele buurten. De Stichting is beschikbaar om samen met de gemeente, de woningcorporaties, netbeheerders en buurtinitiatieven de transitieoperatie in goede banen te leiden.

Opdracht

Meewerken aan een alternatief voor aardgas is anno 2019 nog geheel vrijwillig. De gemeente kan huishoudens en bedrijven nog niet verplicht afsluiten. Dit gaat de komende jaren veranderen. Over een aantal jaren kan de gemeenteraad een besluit nemen om een wijk collectief van het gas af te sluiten als er sprake is van een goed alternatief. Nu meewerken kan voor burgers daarom aantrekkelijk zijn.

De Stichting ziet hier een opdracht voor zichzelf weggelegd.

4.3 Zonne-energie

Met een investering in zonnepanelen kan direct maandelijks worden bespaard, in ieder geval op de energierekening. Het rendement is relatief hoog en voor mensen met enige financiële reserve fors hoger dan het rendement op een spaarrekening.

De mogelijkheden van zonne-energie zijn in Grave heel divers. Het grote voordeel van zonne-energie is dat het kleinschalig geïnstalleerd kan worden. Het nadeel is dat het in Grave lang niet overal toepasbaar is. Met name voor de oude binnenstad waar de mogelijkheden zeer beperkt zijn, maar ook elders, ligt de oplossing waarschijnlijk meer in het zoeken naar grote oppervlaktes elders, waar zonne-energie gewonnen kan worden.

Los hiervan zal de stichting zich oriënteren, niet zozeer op de kwaliteit van de zonnepanelen maar veeleer op de wijze waarop de implementatie van zonnepanelen effectief gestalte kan krijgen. De mogelijkheden zijn zeer allerlei: ieder huis/gebouw individueel?, een coöperatie oprichten die de aanschaf de inrichting en de exploitatie regelt? of bijvoorbeeld in zee gaan met een commerciële aanbieder die voortraject en financiering, installatie en onderhoud regelt voor individuele afnemers (zie o.a. Zonneplan Wijchen)? Of enige variant daar tussen. De stichting licht voor, is intermediair en brengt partijen bij elkaar.

Geen mogelijkheden op eigen dak of grond...?

Op tal van plaatsen in het land zien we alternatieven voor mensen/huishoudens die niet in de gelegenheid zijn zonnepanelen op het eigen dak te installeren. Kopen van aandelen in een coöperatie die op daarvoor wel geschikte plekken panelen installeert, is daarbij de meest voor de hand liggende en meest eenvoudigste variant. Naar rato van de investering deel je in het rendement. Het risico wordt in eerste instantie gestort naar een stichting derdengeldenrekening. Gaat het project niet door? Dan krijg de investeerder zijn inleg weer netjes terug.

Het opwekken van zonne-energie wordt op verschillende manieren door de overheid gestimuleerd.

Btw-teruggave en salderingsregeling

De BTW-teruggave- en salderingsregeling is de meest toegankelijke en is het breedst toepasbaar. Iedere particulier kan de BTW over de aanschafkosten van de zonnepanelen terugvorderen bij de belastingdienst.

Particulieren en kleine bedrijven profiteren van de salderingsregeling die na een tijd van onzekerheid is verlengd, vooralsnog tot 2023. De stroom die wordt afgenomen van de energieleverancier wordt verrekend met de stroom die via de zonnepanelen wordt terug geleverd aan het elektriciteitsnet. Levert men meer energie terug dan is verbruikt dan krijgt men over alle stroom boven de salderingsgrens een terugleververgoeding. Het voordeel blijft: men betaalt alleen energiebelasting, btw en de leveringskosten over het gesaldeerde verbruik.

Postcoderoosregeling

Leden van Coöperaties en Verenigingen Van Eigenaren (VVE's) komen vanaf 1 januari 2014 in aanmerking voor een belastingkorting, als er gezamenlijk energie wordt opgewekt. Deze regeling heet Verlaagd Tarief bij Collectieve Opwek, maar wordt in de volksmond de Postcoderoosregeling genoemd.

Investeringssubsidie Duurzame Energie (ISDE)

De ISDE is een subsidie voor warmtepompen, zonneboilers, biomassaketels en pelletkachels. Sinds 1 januari 2016 kunnen huishoudens en bedrijven deze subsidie aanvragen. De Investeringssubsidie Duurzame Energie (ISDE) is een regeling van het ministerie van Economische Zaken.

De overheid wil de energietransitie van aardgas naar duurzame elektriciteit met deze subsidieregeling stimuleren. De ISDE subsidieregeling opende per 1 januari 2016 en loopt tot 1 januari 2021. Het beschikbare budget wordt per subsidiejaar vooraf bekend gemaakt. Voor 2019 is een totaal bedrag van 100 miljoen euro beschikbaar. De ISDE subsidie kan vanaf 2 januari tot en met 31 december aangevraagd worden. Als het totale budget van dat subsidiejaar is uitgeput wordt de aanvraag meegenomen naar het volgende subsidiejaar. De hoogte van het subsidiebedrag is afhankelijk van het soort apparaat. Exacte bedragen staan op de apparatenlijst. In de regel bedraagt het subsidie 1.000 tot 1.500 euro per aanvraag.

Kortom, al met al complexe problematiek in een wereld van regels die voortdurend verandert. Voor de stichting is het zaak zelf expertise in of dicht bij huis te hebben om goed voor te kunnen lichten.

4.4 Waterkracht

Een kans voor open doel? Wellicht, het water stroomt en zal blijven stromen. Maar tegelijk stellen we vast dat aan het realiseren van een kleine en later een grote waterkrachtcentrale veel bestuurlijk handwerk vooraf gaat.

Energiecoöperatie

Het ligt in de rede dat er voor de financiering van de waterkrachtcentrale een energiecoöperatie wordt opgericht. Als daartoe wordt besloten, zal de Stichting bij de totstandkoming een rol willen spelen. Hierbij moet in de eerste plaats gedacht worden aan voorlichting en ledenwerving. Eenmaal van wal gestoken zal de Stichting de zaak blijven volgen, maar bestuurlijk in de coöperatie zelf geen rol spelen.

4.5 Wind

De optie wind is voor Grave een gepasseerd station. Voeg daarbij dat de windenergie overal in en nabij de bebouwde omgeving veel weerstand oproept, dan zal duidelijk zijn dat we hier niet op koersen. Mogelijk is het wel mogelijk om via de grotere leveranciers deel te nemen in windparken elders. Duidelijk is dat deze optie in Nederland een heel smal lijntje is en niet iets om beleid op te focussen.

4.6 Biomassa

Evenmin als op wind zal de stichting zich op deze vorm van duurzame energie richten.

5. Activiteiten

Al het voorgaande zal uitmonden in een concreet activiteitenplan, per jaar en voor een tijdsperspectief van circa vijf jaren. Op deze plaats volstaat een eerste voorschot voor 2019/2020

5.1 Publieksvoorlichting

De stichting is er weliswaar niet voor zichzelf maar toch is het belangrijk dat Duurzaam Grave bij de lokale bevolking, de politiek en bij lokale stakeholders en opinieleiders bekend is. In dit kader kan het helpend zijn als bijvoorbeeld de burgemeester en een aantal andere smaakmakers met aanzien in de gemeenschap, zich als ambassadeurs willen affichereren. Het bestuur zal hiertoe het initiatief nemen.

Alhoewel de huis-aan-huisbladen slechts 70 procent van de brievenbussen bereiken, blijven zij voorlopig een belangrijk medium, mits het artikel op de voorpagina staat. Dit medium heeft net als andere media zijn beperking; er kan een boodschap/missie overgebracht worden, maar voor concrete informatie over wat burgers en bedrijven te wachten staat en wat de mogelijkheden voor hen zijn, zijn we aangewezen op andere media. Welke dat zijn verandert met de tijd en is afhankelijk van de doelgroep.

Cijfers Social Media gebruik Nederland 2018. Bron: Newcom Research & Consultancy

% gebruik	15-19 jaar	20-39 jaar	40-64 jaar	65 - 79 jaar	80+	% dagelijks gebruik	15-19 jaar	20-39 jaar	40-64 jaar	65 - 79 jaar	80+
	97%	93%	86%	67%	38%		88%	78%	59%	34%	13%
	72%	89%	77%	69%	58%		43%	67%	55%	45%	28%
	86%	74%	54%	38%	21%		51%	24%	10%	5%	2%
	12%	45%	36%	14%	7%		1%	5%	5%	1%	2%
	73%	46%	22%	9%	6%		50%	27%	8%	1%	2%
	23%	26%	21%	9%	9%		9%	10%	8%	3%	5%
	19%	30%	21%	12%	8%		4%	6%	4%	3%	2%
	72%	32%	7%	1%	1%		55%	16%	2%	0%	1%

Het ligt in de rede dat in het arsenaal van sympathisanten van Duurzaam Grave naar mensen gezocht wordt die deze verantwoordelijkheid op zich willen nemen.

5.2 Ontsluiten informatie en toepasselijk maken op Grave

Een voorschotje is in het vorige hoofdstuk genomen.

Meer nog dan het vorige vraagt deze doelstelling expertise; expertise die ongetwijfeld binnen de Graafse gemeenschap aanwezig is, maar die nog wel bereikt moet worden. En voor zover dat niet lukt worden mensen gezocht die zich deze noodzakelijke kennis eigen maken. De energiecafés vormen een prima aanleiding om burgers/bedrijven te verzoeken zich te melden.

5.3 Lokaal duurzaamheidsakkoord

Papier is geduldig en van intenties kunnen je niet leven; toch is een lokaal duurzaamheidsconvenant waar tenminste de handtekeningen van de gemeente, de grote verhuurders met hun bewonersraden, de wijk- en dorpsraden en het EPG als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven onder staan, van onschatbare en veel meer dan slechts symbolische waarde.

Duurzaam Grave wil als initiatiefnemer en kartrekker optreden.

5.4 Concrete projecten

Het belangrijkste en meest concrete project is het initiëren en van de grond krijgen van de waterkrachtcentrale in de stuw. Hier ligt in 2019 de focus van het bestuur. Vervolgens zal voor de jaren daarna naar andere projecten gezocht worden die noodzakelijk zijn om de transitiedoelen te halen.

6. Financiën

6.1 De structuur en de financiële implicaties van de keuze

De structuur brengt met zich mee dat er geen leden zijn die contributie inbrengen. Inkomsten moeten dus uit andere bronnen komen. Dit kunnen diensten zijn, maar dat heeft het nadeel dat er al snel omzetbelasting in het spel is. Wat overblijft zijn subsidies en vrijwillige bijdragen van sympathisanten, bijvoorbeeld middels crowd-funding, en sponsorgelden van bedrijven.

6.2 Basissubsidie en projectsubsidies

Basissubsidie

De stichting heeft een basis-subsidie nodig om te kunnen functioneren. Deze subsidie wordt gebruikt om op zijn tijd een zaaltje te kunnen huren, een spreker uit te kunnen nodigen en enige apparaatskosten te kunnen betalen. Statutair is vastgelegd dat bestuursleden en anderen die in het kader van de doelstelling van de stichting activiteiten ontplooiën geen vergoedingen ontvangen, anders dan voor feitelijk gemaakte onkosten.

Vooralsnog, in de periode 2019-2021, zal een basissubsidie van € 3.000,- op jaarbasis volstaan. Voorwaarde is wel dat voor grotere projecten die de stichting wil faciliteren, aparte projectsubsidies beschikbaar komen. Subsidies moeten voor 1 juni van het jaar waarop ze betrekking hebben worden ingediend.

Projectsubsidies

In tegenstelling tot de basissubsidie die slechts bedoeld is om de stichting overeind te houden, hebben projectsubsidies een beperkte, specifiek nader omschreven reikwijdte. Hierbij is te denken aan projecten op het terrein van:

- Voorlichting en voorlichtingsmateriaal
- faciliteren van informatie aan burgers over wat effectief is in het kader van het verduurzamen van de woning
- Subsidies voor het opstellen van aktes/overeenkomsten

Met uitzondering van isolatie van het eigen huis of energieopwekking louter voor de eigen woning of het eigen bedrijf, komen ze met het winnen van alternatieve energie al snel in collectieve/coöperatieve verbanden terecht. Samen gaat het beter. Dit vraagt een juridische structuur en vastleggen van voorwaarden, rechten en plichten in notariële aktes. Soms vraagt dit maatwerk, maar in veel gevallen is standaard toereikend en hoeven we in Grave niet het wiel uit te vinden. Aktes en overeenkomst moeten echter wel opgesteld en verleden worden.

Om projectsubsidies binnen te halen moeten heel veel wegen verkend worden. De mogelijkheden zijn talrijk, maar de criteria zijn vaak zeer specifiek. Dit vraagt waarschijnlijk een aparte plek in het bestuur of iemand die nauw aan het bestuur van de stichting gelieerd is.

Overige inkomsten

In de afspraken rondom de realisatie van bijvoorbeeld de waterkrachtcentrale zou geregeld kunnen worden dat daar een klein percentage van naar Duurzaam Grave gaat. Hierdoor wordt de afhankelijkheid van subsidies kleiner. Het is dan wel belangrijk de transparantie en de onafhankelijkheid te bewaken.

6.3 Ten overvloede

Veruit de meeste subsidies die in het kader van verduurzaming beschikbaar gesteld worden, moeten door bewoners, bedrijven of pandeigenaren worden aangevraagd. De Stichting Duurzaam Grave zal ten hoogste een gidsfunctie kunnen vervullen en zal die functie ook oppakken en in de komende jaren uitbouwen. De stichting vraagt niet namens anderen aan.

7. Communicatie

Er zijn diverse communicatiekanalen nodig om de diverse doelgroepen goed te kunnen bereiken. Wat is er al:

- Website - <http://www.duurzaamgrave.nl/>
- Brabant woont slim - <https://brabantwoontslim.nl/gemeente/grave/>
- Facebookpagina - <https://www.facebook.com/duurzaamgrave/>
- Gmailadres - duurzaamgrave@gmail.com